

Π Ε Ρ Ι Ο Χ Ε Σ Α Ν Ε Υ Δ Ρ Ο Μ Ω Ν

Απάτητα Βουνά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

202,75
τ.χλμ.

202,75
τ.χλμ.

45,61
τ.χλμ.

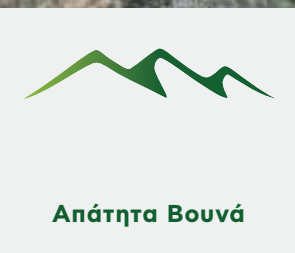
97,30
τ.χλμ.

143,23
τ.χλμ.

382,06
τ.χλμ.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η κλιματική κρίση και η απώλεια της βιοποικιλότητας είναι οι δύο μεγαλύτερες προκλήσεις του 21ου αιώνα.

Η κλιματική αλλαγή μαζί με:

- > την αλλαγή χρήσης γης
- > την υπερεκμετάλλευση πόρων
- > την ρύπανση
- > την είσοδο εισβλητικών ειδών

**Κρίση
βιοποικιλότητας**

Απάττα Βουνά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Κατακερματισμός γης στην Ελλάδα

- Το οδικό δίκτυο της Ελλάδας είναι μεγαλύτερο από 367.000 χλμ, χωρίζοντας την επικράτεια σε 4.659 τμήματα γης
- Η πιθανότητα να βρισκόμαστε σε απόσταση μεγαλύτερη του 1 χλμ από δρόμο, είναι μόλις 5,43%
- Η Ελλάδα ήταν στην πρώτη θέση αύξησης τεχνητών επιφανειών στην Ευρώπη (17% αύξηση κατά την περίοδο 2009 - 2015)

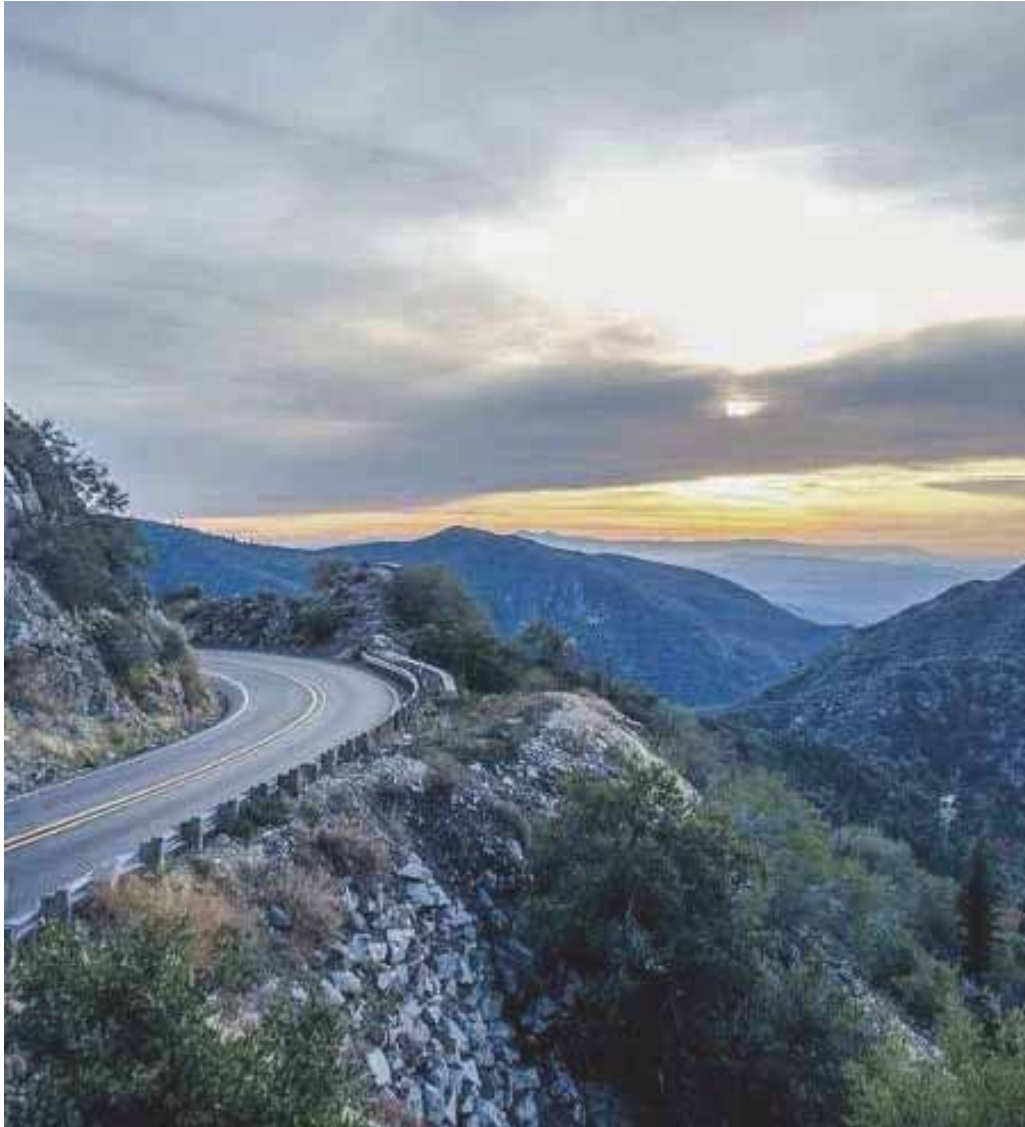

Απάτητα Βουνά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Ο κατακερματισμός των βουνών από δρόμους επιφέρει

- > Απώλεια, συρροή και απομόνωση των ενδιαιτημάτων των ειδών
- > Μείωση πληθυσμών και τοπικές εξαφανίσεις ειδών
- > Απαξίωση οικοσυστημάτων
- > Αισθητική υποβάθμιση

Απάτητα Βουνά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Περιοχές Άνευ Δρόμων (ΠΑΔ)

χερσαίο τμήμα έκτασης άνω του 1 τ.χλμ που απέχει πάνω από 1 χλμ από τον πλησιέστερο δρόμο (Kati et al., 2016).

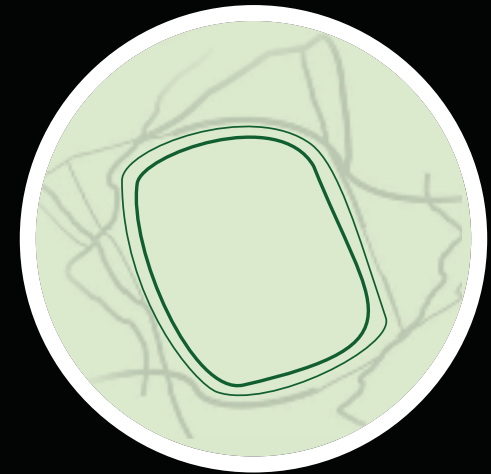
Στις ΠΑΔ προτείνεται:

- > η απαγόρευση διάνοιξης νέων δρόμων* και δημιουργίας άλλων τεχνητών επιφανειών
- > η αυτόματη υπαγωγή σε καθεστώς υψηλής προστασίας

Μόνο έξι εκτεταμένες περιοχές μεγαλύτερες των 50 τ.χλμ έχουν απομείνει στα βουνά της Ελλάδας, χωρίς δρόμους και βρίσκονται (97,5%) εντός Natura 2000 (658,99** τ.χλμ) (Kati et al., 2020a).

* Εξαιρούνται έργα και επεμβάσεις που υλοποιούνται λόγω εκτάκτου ανάγκης (σεισμών, πλημμυρών, θεομηνιών, πυρκαγιάς κ.λπ.) και έργα για σκοπούς Εθνικής Άμυνας εφόσον μετά λαμβάνεται μέριμνα για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

** Τα Απάτητα Βουνά που προστατεύουμε εμείς (ΠΑΔ+ ακτίνα 1χλμ) έχουν συνολική έκταση 947,64 τ.χλμ

Απάτητα Βουνά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Περιοχές Άνευ Δρόμων

- > Συνεισφέρουν υπέρ της διατήρησης της φυσικής βιοποικιλότητας
- > Εμποδίζουν την είσοδο ξενικών ειδών
- > Παρέχουν διαδρομές μετανάστευσης και ενδιάμεσων στάσεων
- > Δεσμεύουν άνθρακα και μειώνουν τις επιπτώσεις των αερίων του θερμοκηπίου
- > Διατηρούν τη συνδεσιμότητα και την ακεραιότητα του οικοσυστήματος
- > Προσφέρουν αναψυχή, εκπαίδευση και επιστημονική αξία

Απάττα Βουνά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Περιοχές Άνευ Δρόμων (ΠΑΔ)

- Οι εκτάσεις των έξι πρώτων βουνών που παρουσιάζονται στην παρούσα πρόταση (Σάος, Σμόλικας, Τύμφη, Ταΰγετος, Λευκά Όρη, Χατζή), μαζί με τον Όλυμπο, έχουν οριοθετηθεί και χαρτογραφηθεί ως ΠΑΔ από το Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών & Τεχνολογιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με χρηματοδότηση από το Πράσινο Ταμείο (αρ. απόφασης 148.3/2018 - «ROADLESS - Περιοχές άνευ δρόμων και βιώσιμη ανάπτυξη στην Ελλάδα»).
- Για το βουνό του Ολύμπου, μόλις εκδόθηκε το ΠΔ προστασίας του Εθνικού Δρυμού του Ολύμπου, το οποίο πρακτικά ορίζει ΠΑΔ τον πυρήνα αυτού.

Απάτητα Βουνά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Θεσμοθέτηση των πρώτων 6 ΠΑΔ στην Ελλάδα

Βάσει της εξουσιοδοτικής του άρθρου 47 ν.4685/2020, εκδίδονται 6 υπουργικές αποφάσεις για τις περιοχές

Σάος: Έβρος (Σαμοθράκη)

Σμόλικας: Γρεβενά & Ιωάννινα

Τύμψη: Ιωάννινα

Ταΰγετος: Λακωνία & Μεσσηνία

Λευκά Όρη: Ρέθυμνο & Χανιά

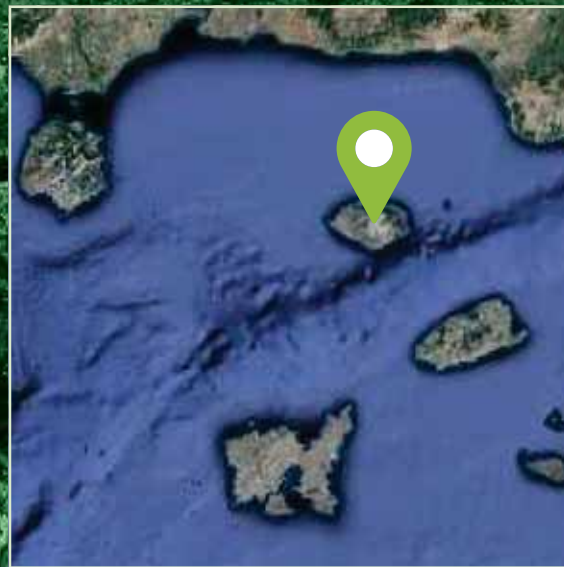
Χατζή: Τρίκαλα

Απάτητα Βουνά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Σάος
Απάτητα Βουνά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Σάος (Σαμοθράκη)

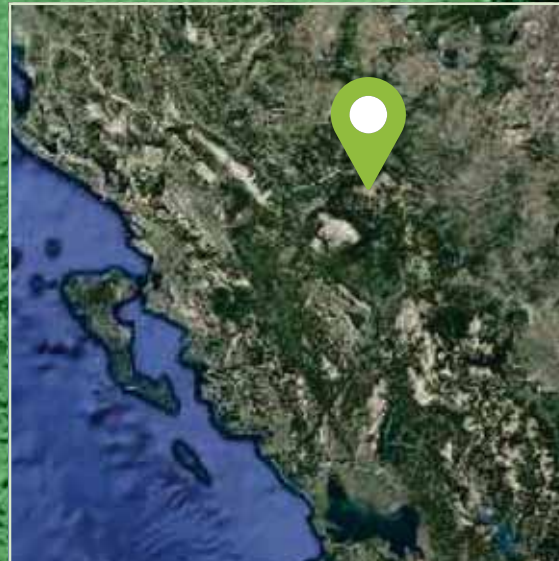
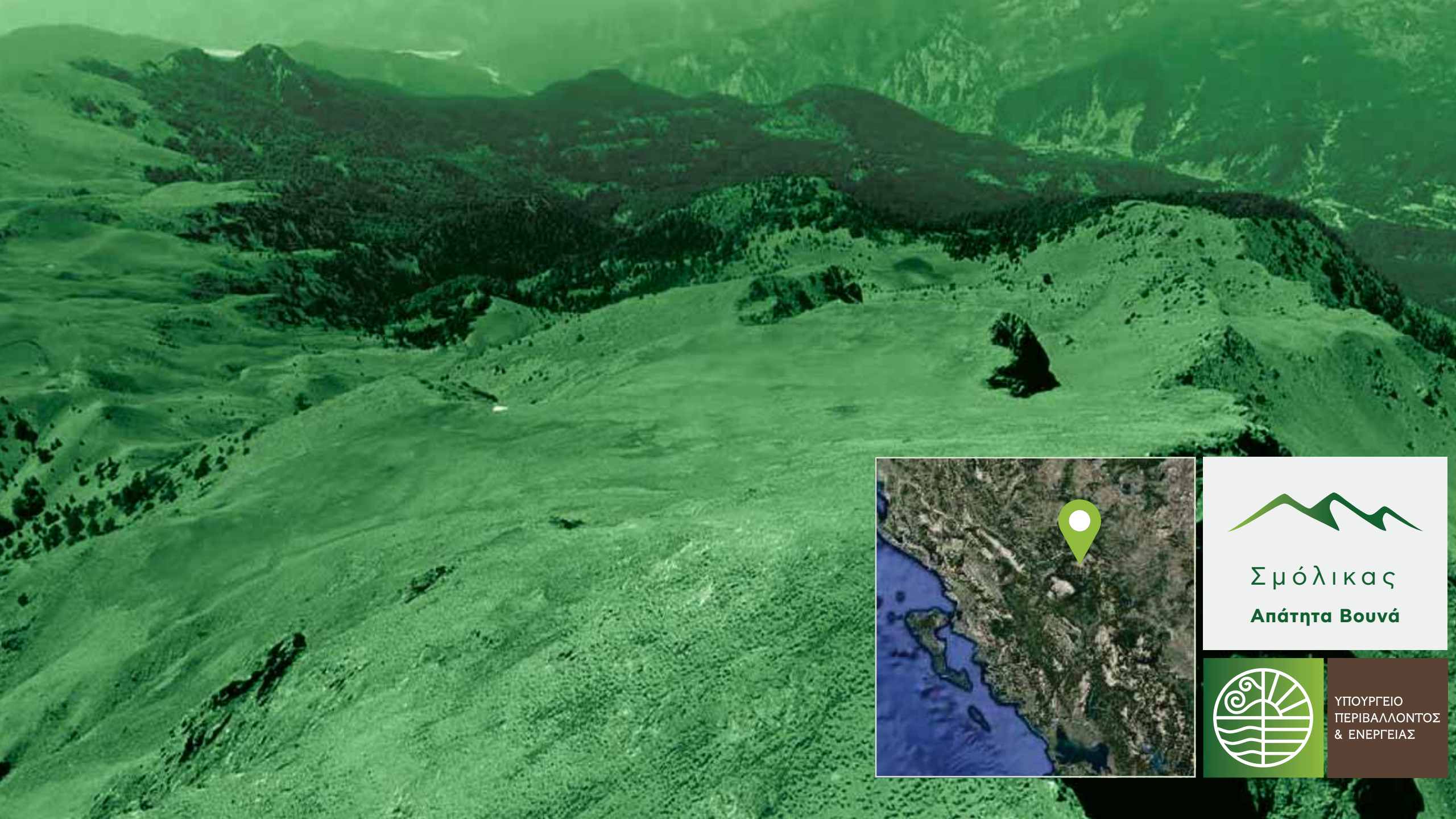
Έκταση: 97,30 τ.χλμ | Υψόμετρο: 0-1611

Είναι το ψηλότερο βουνό σε νησί του Αιγαίου, διαθέτει πολλές πηγές, ρυάκια, καταρράκτες και μικρές λίμνες ("βάθρες"). Οι βόρειες πλαγιές καλύπτονται από δάση δρυός, πλατάνια και σκλήθρα. Το 2005, ανακαλύφθηκε ένα ποώδες φυτό της οικογένειας της μαργαρίτας και ως ενδημική του νησιού, ονομάστηκε *Centaurea Samothracica*. Τουλάχιστον 1.441 ενδημικά και εγκλιματισμένα φυτά. Στις σπηλιές ΝΑ ακτών, φωλιάζουν πληθυσμοί φώκιας *Monachus monachus*.

..... **Απάτητα Βουνά**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

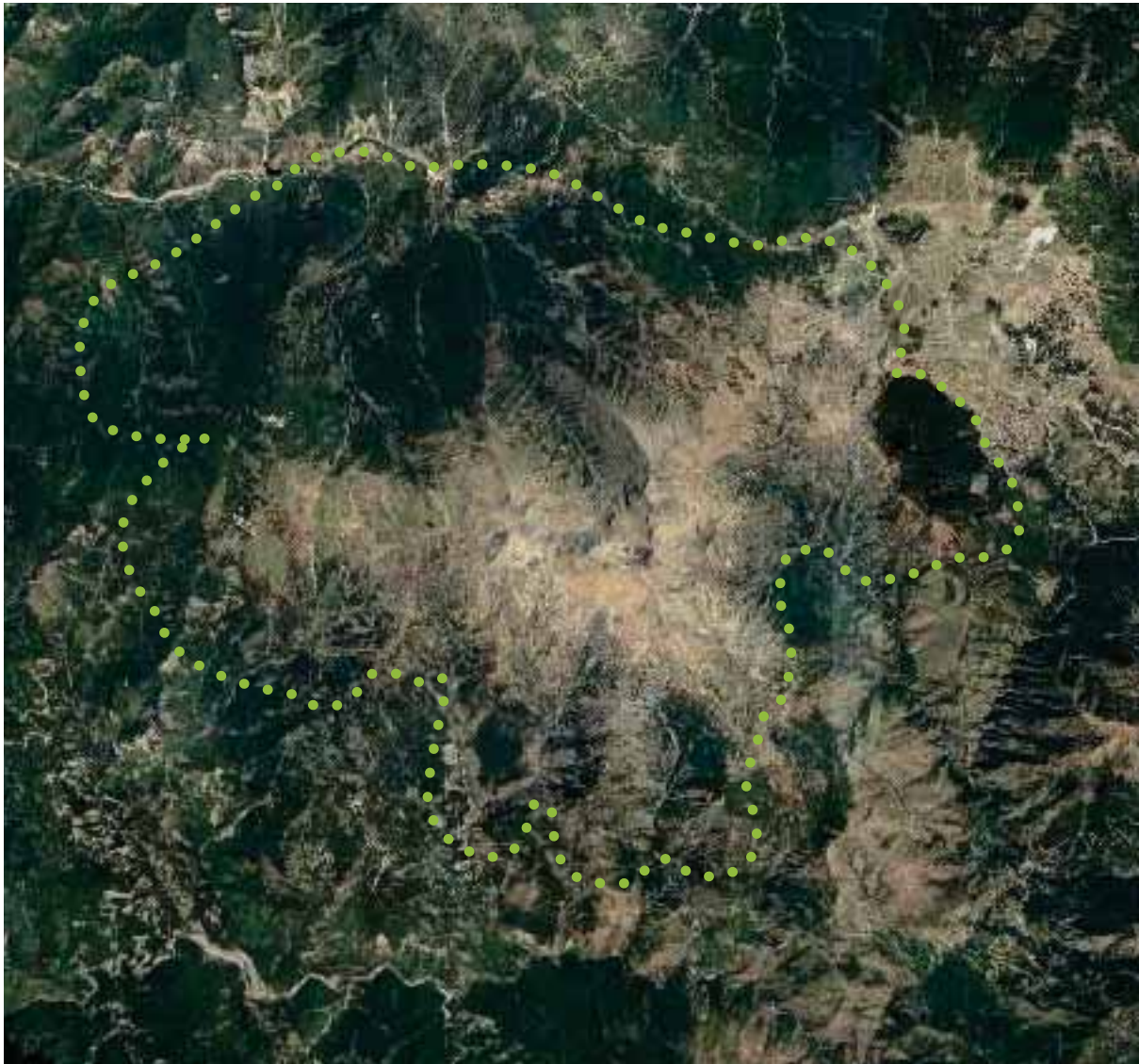

Σμόλικας
Απάτητα Βουνά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Σμόλικας (Γρεβενά & Ιωάννινα)

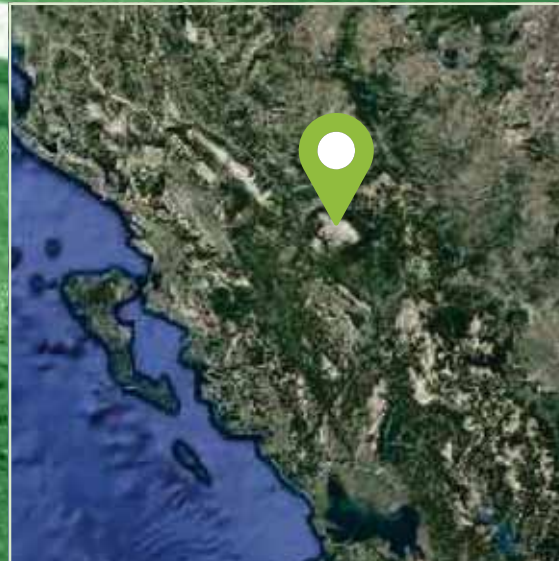
Έκταση: 102,89 τ.χλμ | Υψόμετρο: 782-2.637

Το δεύτερο ψηλότερο βουνό της χώρας. Ανήκει στις Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΣΠΠ) οι οποίες είναι ζωτικές για τη διατήρηση παγκοσμίως απειλούμενων ειδών, ενδημικών ειδών ή ειδών πουλιών που εξαρτώνται από τους συγκεκριμένους βιοτόπους για την επιβίωσή τους. Στην περιοχή ζουν ακόμα όρνια, ενώ από τα αρπακτικά ξεχωρίζουν χρυσαετοί, γερακαετοί, φιδεαετοί, σφηκιάρηδες, γερακίνες, πετρίτες, ξεφτέρια, διπλοσάινα και βραχοκιρκίνεζα.

..... **Απάτητα Βουνά**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Τύμφη
Απάτητα Βουνά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Τύμφη (Ιωάννινα)

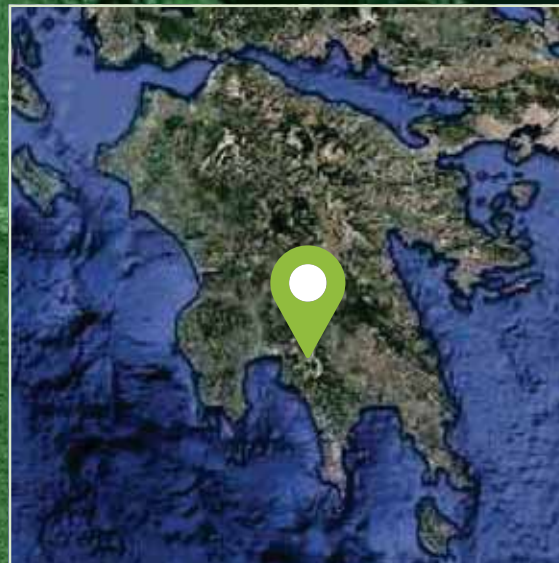
Έκταση: 202,75 τ.χλμ | Υψόμετρο: 460-2.497

Στην περιοχή ενδημεί ο νοτιότατος πληθυσμός καστανής αρκούδας στην Ευρώπη. Η παρουσία του λύγκα είναι ένδειξη της σημασίας του τόπου διότι αποτελεί ένα πολύ σπάνιο είδος ενώ το αγριόγιδο (ο μεγαλύτερος πληθυσμός του στη χώρα) και ο λύκος που είναι επίσης απειλούμενα είδη, απαντώνται στο βουνό. Σημαντική περιοχή για αλπικά και δασικά είδη.

..... **Απάτητα Βουνά**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

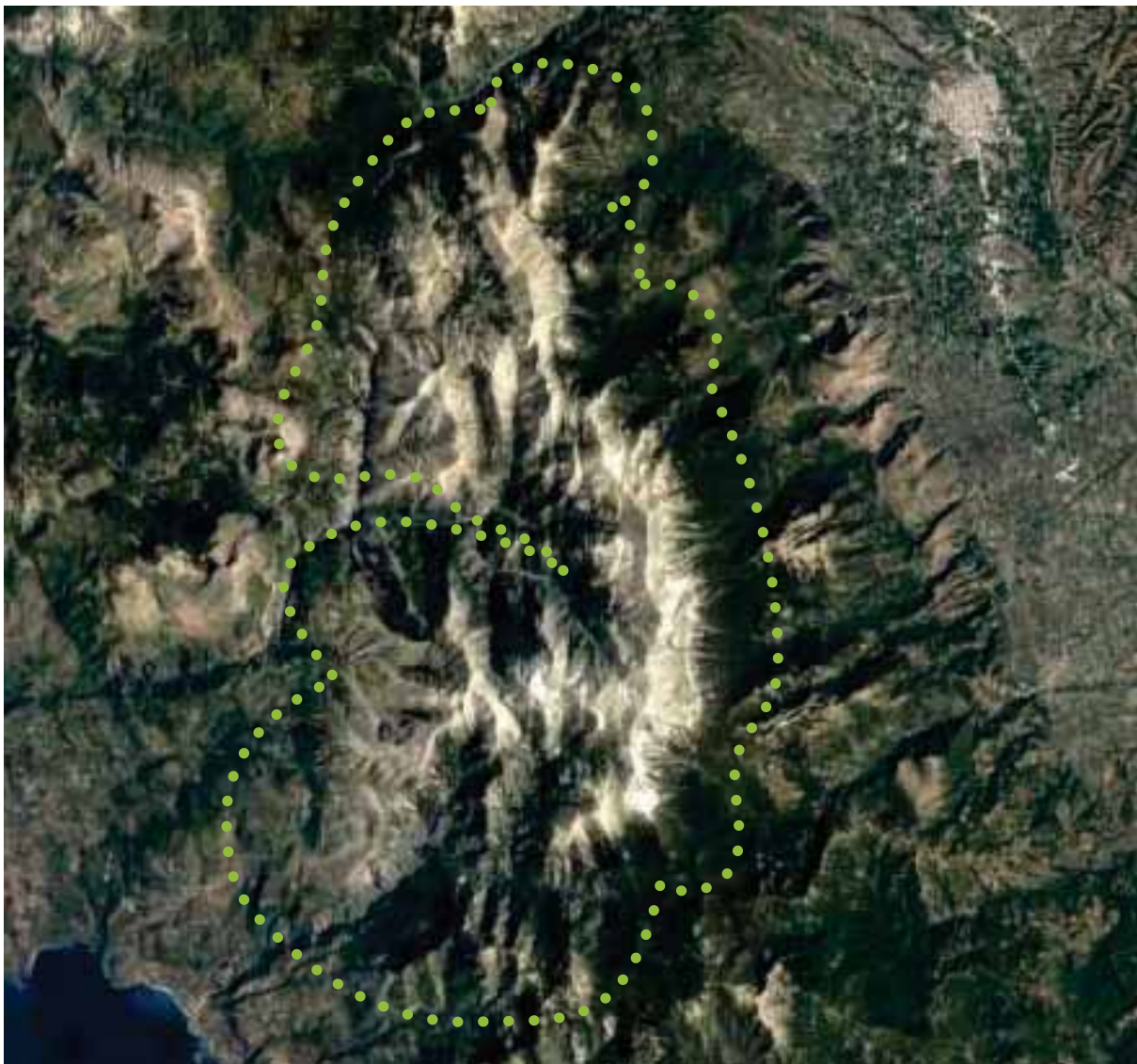

Ταϋγετος
Απάτητα Βουνά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Ταΰγετος (Λακωνία & Μεσσηνία)

Έκταση: 143,23 τ.χλμ | Υψόμετρο: 432-2.407

Ο Ταΰγετος ή Πενταδάκτυλος είναι η ψηλότερη οροσειρά της Πελοποννήσου. Η κορυφή του ονομάζεται Αγιολιάς ή Προφήτης Ηλίας (Πυραμίδα, λόγω του χαρακτηριστικού σχήματος της). Από τις σημαντικότερες περιοχές της βιοποικιλότητας της Ελλάδας χωρίς να έχει ερευνηθεί επαρκώς η χλωρίδα και η πανίδα της. Κυριαρχούν οι Μεσογειακοί θάμνοι, τα έλατα, τα μαυρόπευκα ενώ φύονται 160 ελληνικά ενδημικά φυτά, 21 από τα οποία είναι αποκλειστικά ενδημικά στον Ταΰγετο.

..... **Απάτητα Βουνά**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Λευκά Όρη
Απάτητα Βουνά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Λευκά Όρη (Ρέθυμνο & Χανιά)

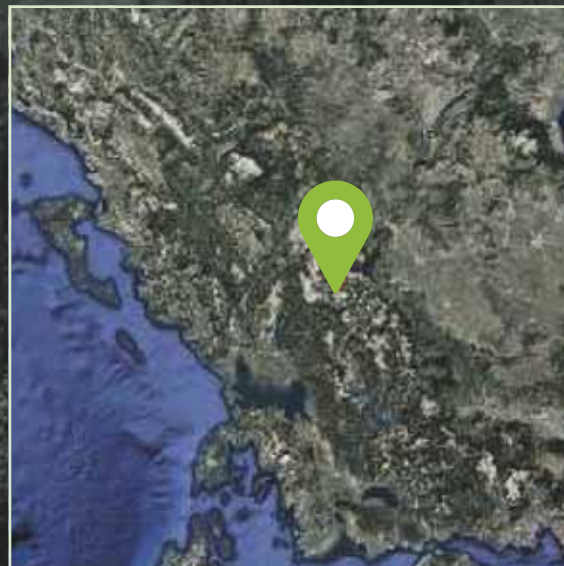
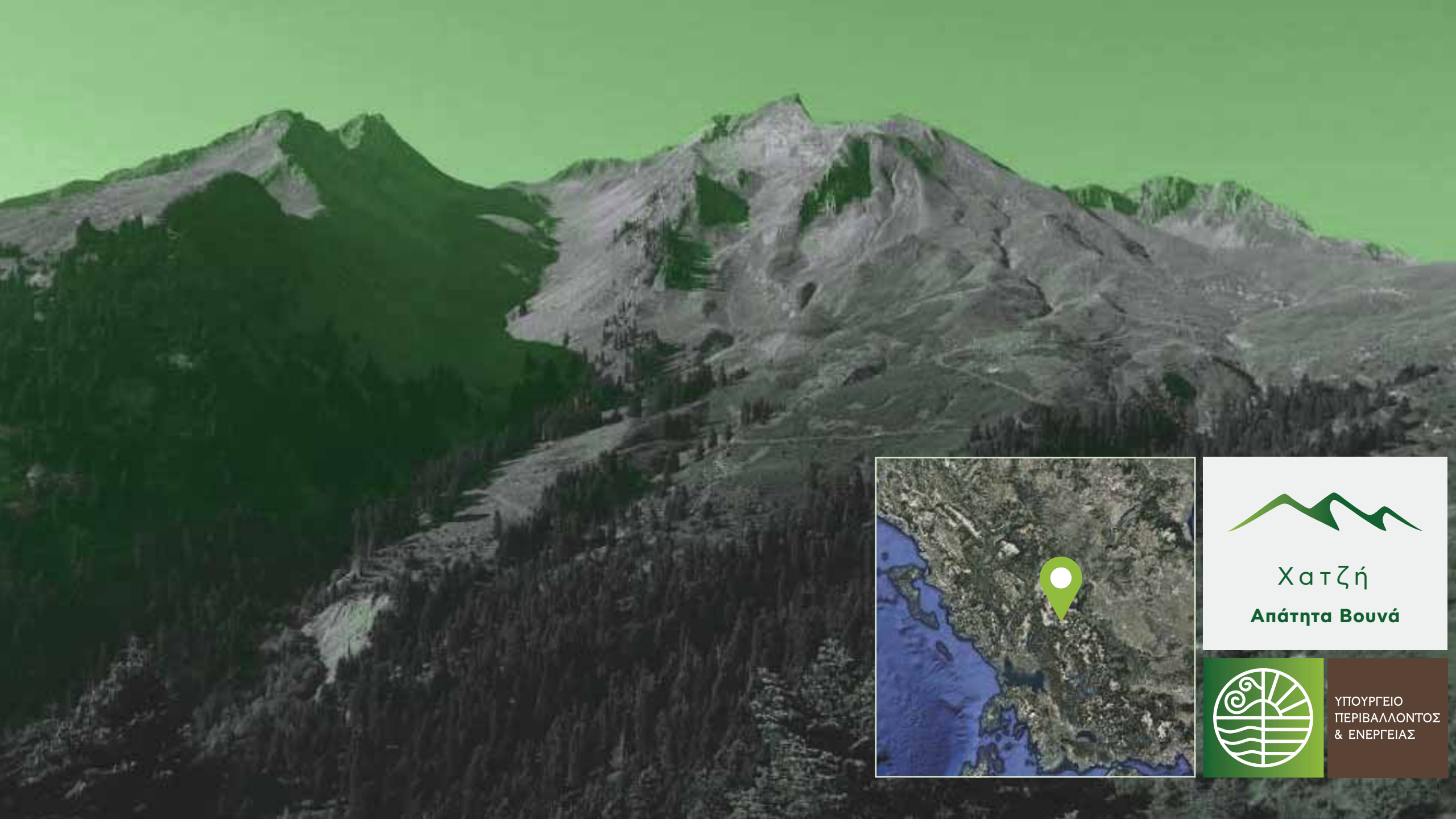
Έκταση: 382,06 τ.χλμ | Υψόμετρο: 0-2.453

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από πολλές ρεματιές που εκβάλλουν στο κυρίως φαράγγι, γεωλογικούς σχηματισμούς με δολίνες και πολλές πηγές. Παρατηρούνται απολιθωμένα είδη κυανοβακτηρίων και σπόγγων 150.000.000 ετών. Πλούσια δασική βλάστηση (Πεύκη, Κυπαρίσσι, Τραχεία πεύκη, Σφενδάμι, Πλάτανος, Πουρνάρι, Αριά), θάμνοι, φρύγανα και αρωματικά φυτά με κυριότερο το δίκταμο. 199 είδη πουλιών έχουν παρατηρηθεί στην περιοχή ξεχωρίζοντας τον γυπαετό (*Gyraetus barbatus*). Στην περιοχή συναντώνται τόσο ο Κρητικός Αίγραγρος, όσο και η φώκια *Monachus monachus* στην παράκτια ζώνη.

..... **Απάτητα Βουνά**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Χατζή
Απάτητα Βουνά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Χατζή (Τρίκαλα)

Έκταση: 45,61 τ.χλμ | Υψόμετρο: 598-2038

Το σχήμα και η διάταξη των κορυφών του το καθιστούν ένα από τα ομορφότερα βουνά της χώρας και χαρακτηριστικό παράδειγμα αυθεντικού και παρθένου βουνού. Κύριο χαρακτηριστικό του είναι οι μυτερές και απότομες κορυφές του, οι βραχώδεις όψεις, οι ορθοπλαγιές αλλά και τα ομαλά λιβάδια στο βόρειο τμήμα του. Ψηλά δάση πουρναριού, πλατύφυλλες βελανιδιές, πλατάνια και αρκετά είδη ποώδους βλάστησης συναντώνται στην περιοχή. Η πανίδα είναι ιδιαίτερα πλούσια, ενώ τουλάχιστον 90 είδη πουλιών έχουν καταγραφεί στην περιοχή. Σε αυτά συγκαταλέγονται τα σπάνια αρπακτικά είδη όρνιο (*Gyps fulvus*) και χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*), ο οποίος ζει στα ψηλότερα υψόμετρα, ενώ συχνά εμφανίζονται ο σπιζαητός, η σταχτοχήνα και ο διπλοκεφαλάς.

..... **Απάτητα Βουνά**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Θεσμοθετώντας τις ΠΑΔ στην Ελλάδα επιτυγχάνουμε τους εξής στόχους

1	Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)	Στόχοι 12, 13, 15
2	Στόχοι παγκόσμιας Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα (Aichi)	Στόχοι 3, 4, 5,11, 14, 15
3	Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα 2030	Στόχος 2.2.3
4	Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα	Στόχοι 2.1, 3.3, 5.1-5.8, 6.2, 7.2,8.2
5	Εθνικό Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας	Στόχοι G.2.c, G.2.a
6	Εθνική έκθεση-Η κατάσταση του περιβάλλοντος	Δείκτης SEBI 13
7	Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο	Νόμος 3827/2010

The Roadless Rule

- Από το 2001, θεσμοθετήθηκαν οι ΠΑΔ σε ομοσπονδιακό επίπεδο
- Το 2% της ηπειρωτικής γης των ΗΠΑ (237.000 τ.χλμ) θα παραμείνει χωρίς δρόμους
- 2006-2013: επιχειρήθηκε να αρθεί από την δικαιοδοσία της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης ο καθορισμός των ΠΑΔ και να δοθεί στις Κυβερνήσεις των επιμέρους πολιτειών. Η τελευταία προσφυγή απερρίφθη το έτος 2013, οπότε και κρίθηκε ότι ο Κανονισμός δεν μπορεί πλέον να προσβληθεί λόγω παραγραφής του δικαιώματος προσφυγής
- Σύμφωνα με το Αμερικανικό Δίκαιο, η Δασική Υπηρεσία, νομιμοποιείται να χαρακτηρίζει μία έκταση ως ΠΑΔ, ενώ το Κογκρέσο νομιμοποιείται να χαρακτηρίζει μία έκταση ως Περιοχή Προστασίας Άγριας Ζωής (Wilderness Area)

Απάτητα Βουνά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

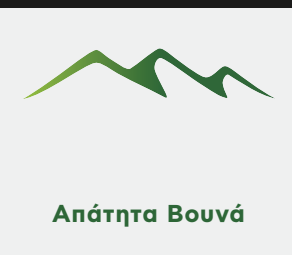
Πολιτικό ενδιαφέρον για τις ΠΑΔ στην Ε.Ε.

- IUCN*, WCPA**, WWF: εκτιμούν ότι επίσημα θα ενσωματωθεί στους διεθνείς στόχους που θα θέσει η σύνοδος των Ηνωμένων Εθνών για την Βιοποικιλότητα (COP 15), στην Κίνα (Μάϊος 2022)
- Επιστολή από Biodiversity Conservation*** προς Mr. Frans Timmermans προκειμένου οι ΠΑΔ να γίνουν μέρος της ευρωπαϊκής πολιτικής και στόχων για το 2030, όπως και της πράσινης συμφωνίας
- European Commission, Science for Environment Policy Future Brief 14: «No net land take by 2050?» να μην δεσμεύεται γη, παρά μόνο εάν δεν υπάρχει άλλη λύση και είναι μεγάλη ανάγκη ενώ παράλληλα να γίνει αποκατάσταση των ήδη υφιστάμενων κατακερματισμένων επιφανειών

* International Union for Conservation of Nature

** World Commission on Protected Areas

*** (A global community of conservation professionals – Europe Section)

Απάτητα Βουνά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Σ α ς ε υ χ α ρ ι σ τ ώ θ ε ρ μ ά γ ι α τ η ν π ρ ο σ ο χ ή σ α ς